

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY

Poslanecká sněmovna

2020

VIII. volební období

Pozměňovací návrh

poslance Mikuláše Ferjenčíka

k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v oblasti daní
a některé další zákony

(sněmovní tisk č. 910)

Pozměňovací návrh

k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v oblasti daní
a některé další zákony
(sněmovní tisk č. 910)

Vládní návrh zákona, kterým se mění některé zákony v oblasti daní a některé další zákony se mění takto:

V části šesté článku IX se za novelizační bod 21 vkládá nový novelizační bod 22, který zní:

„22. V § 35ba odst. 1 písmeno a) zní: „a) základní slevu ve výši odpovídající průměrné hrubé měsíční nominální mzdě přepočtené na plně zaměstnané v národním hospodářství za předminulý kalendářní rok zveřejněné Českým statistickým úřadem, na poplatníka,“.“

Následující novelizační body se přečísľují.

Odůvodnění:

Podaný pozměňovací návrh mění způsob určení základní slevy na poplatníka, která je obsažena v § 35ba zákona o dani z příjmů. Základní sleva na poplatníka v § 35ba je v současné době určena jako pevné číslo, které však nebylo od roku 2008 změněno, čímž došlo k autonomnímu nárůstu zdanění práce jen z důvodu nečinnosti zákonodárce.

Navrhuje se, aby od účinnosti zákona byla tato praxe změněna a výše základní slevy na poplatníka byla vázána na hrubé mzdy v národním hospodářství a jejich vývoj.

Navrhované ustanovení pracuje se statistickým termínem *“průměrná hrubá měsíční nominální mzda přepočtená na plně zaměstnané v národním hospodářství za předminulý kalendářní rok”*. Tento termín nejlépe vystihuje zamýšlenou vazbu na nominální mzdy, kdy se jedná o standardizovanou, srovnatelnou a každoročně publikovanou informaci, která patří mezi základní ukazatele statistiky práce, kterou zpracovává a zveřejňuje Český statistický úřad. Nadto text návrhu používá termín průměrné mzdy za celý kalendářní rok, která je na rozdíl od kvartálních statistik očištěna o sezónní vlivy v odměňování zaměstnanců.

Pro rok 2021 by v případě schválení pozměňovacího návrhu základní sleva na poplatníka činila 34.125 Kč.¹

Daňové slevy včetně základní slevy na poplatníka jsou součástí daňového systému, konkrétně daně z příjmu fyzických osob (tedy jak zaměstnanců, tak OSVČ). Základní sleva je jednou z integrálních součástí výsledného efektivního daňového zatížení, kterému jednotliví poplatníci čelí, a v konečném důsledku spoluurčuje výši poplatníkem zaplacené daně a ovlivňuje mezní daňovou sazbu, které poplatník čelí. Základní sleva na poplatníka je definována zákonem č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, konkrétně ustanovením § 35ba odst. 1 písm. a) tohoto zákona. Tuto slevu si může uplatnit každý poplatník daně z příjmů uvedený § 2 zákona č. 586/1992 Sb. Její aktuální výše činí 24 840 Kč ročně.

V minulých letech došlo k dramatickému nárůstu průměrných mezd a v nedávné době došlo též k navýšení mzdy minimální na částku 14 600 Kč měsíčně.

Skutečností, že základní sleva na poplatníka zůstává nezměněna (s výjimkou roku 2011, kdy byla dočasně snížena), zatímco ekonomika mezi lety 2008 - 2019 strmě rostla, dochází k přirozené změně vlivu této slevy v rámci výsledné vypočtené daně. Relativní význam základní slevy na poplatníka se v čase podstatným způsobem snížil, aniž by byla tato skutečnost poplatníkům jakkoli jinak kompenzována. Dochází tak postupně k faktickému zvyšování mezní daňové sazby, které poplatníci daně z příjmu fyzických osob čelí, a to dvěma kanály: (1) Relativní význam základní slevy klesá s růstem příjmů, s tím, jak klesá její podíl na navyšujícím se základu daně poplatníka, čímž dochází ke zvýšení efektivní daňové sazby, jíž poplatník čelí. (2) Rostoucí inflace dále snižuje reálnou hodnotu nominálně nezměněné výše základní slevy. Nejenže tedy klesá relativní význam slevy vzhledem k rostoucím příjmům obyvatel a vyššímu základu daně, ale dochází též k reálnému snižování samotné nominální výše základní slevy inflací.

---

¹ Průměrná mzda za rok 2019, ČSÚ, březen 2020. Dostupné online: https://www.czso.cz/csu/czso/cri/prumerne-mzdy-4-ctvrtleti-2019#_ftn1

Navržená změna řeší tak dva problémy jednou úpravou. Jedná se jak o snížení daňového zatížení práce u většiny obyvatel, tak o snahu vyřešit problém se zvyšováním efektivní daňové sazby v čase, pokud je zákonodárce nečinný.

Zatímco v prvním zdaňovacím období, kdy byla sleva v nominální výši 24 840 Kč užitá, dosahovala výše průměrné měsíční hrubé mzdy 22 592 Kč a základní sleva na poplatníka tak byla o 2 248 Kč vyšší než výše průměrné mzdy v ekonomice, v roce 2019, kdy průměrná výše hrubé měsíční mzdy činila 34 125 Kč, byla sleva o 9 285 Kč nižší. Hrubá měsíční mzda za těchto dvanáct let vzrostla kumulativně o 51 %.

Inflace za dané období (2008-2020) platnosti aktuální výše základní slevy (s výjimkou roku 2011) pak kumulovaně dosáhla výše 26,8 %. Aby byl tento pokles reálné hodnoty slevy vyrovnán alespoň na úroveň cenové hladiny roku 2008, musela by výše základní slevy činit v roce 2021 přibližně 31 497 Kč.

Základní sleva nedopadá na všechny poplatníky stejným způsobem. U poplatníků s nižšími příjmy a nižším daňovým základem je její význam logicky relativně vyšší. Proto postupné snižování jejího relativního významu i snižování její reálné hodnoty nejvíce zatěžuje skupiny daňových poplatníků daně z příjmu FO s nejnižšími příjmy. V současné době je rozhodným příjmem, který v případě neaplikace žádné další daňové slevy díky základní daňové slevě podléhá dani 0 %, hrubý měsíční příjem přibližně ve výši 10 250 Kč. Tedy příjem o 4 350 Kč nižší než kolik činí aktuální výše minimální mzdy (14 600 Kč). V případě zvýšení základní slevy dle předloženého návrhu by se tímto rozhodným/limitním hrubým měsíčním příjmem stal příjem přibližně ve výši 14.150 Kč, což je stále pod úrovní minimální mzdy.

Pozitivním sociálním dopadem navrhovaného zvýšení základní slevy, jakkoli všem poplatníkům přináší potenciálně stejné nominální snížení daně a tím stejné nominální navýšení příjmů, je větší relativní význam, který bude mít promítnutí navýšení základní slevy do příjmů nízkopříjmových poplatníků.

Odhaduje se, že výše výpadku příjmů veřejných rozpočtů vlivem předkládaného návrhu bude cca 45 mld. Kč, přičemž pokles inkasa daně z příjmů fyzických osob je odhadován na 51 mld. Kč a nárůst inkasa DPH z titulu vyšších disponibilních příjmů na 6 mld. Kč. Tento dopad bude rozložen jak na státní rozpočet, tak i na rozpočty územních samosprávných celků, a to v poměru podle zákona o rozpočtovém určení daní. Přičemž do rozpočtu obcí je zásah odhadován na 10,6 mld. CZK, do rozpočtu krajů na 4 mld. CZK a do státního rozpočtu 30,4 mld. CZK.

Pozitivní sociálním dopadem druhé části návrhu je snížení daňové zátěže u nízkopříjmových osob, zejména u pracovníků pobírajících minimální mzdy. Aplikací návrhu dojde ke zvýšení jejich příjmů, aniž by došlo ke zvýšení nákladů zaměstnavatelů, což nebude mít negativní dopad na zvýšení nezaměstnanosti této skupiny pracovníků, což je normální jev, který doprovází zvyšování minimální mzdy. Stejně tak bude relativní dopad zvýšení příjmů vyšší u osob s nižšími příjmy, jakkoli půjde o zvýšení příjmu všem poplatníkům daně z příjmu FO o nominálně stejnou částku.

VYZNAČENÍ ZMĚN V DOTČENÝCH USTANOVENÍCH:

§ 35ba

Slevy na dani pro poplatníky daně z příjmů fyzických osob

(1) Poplatníkům uvedeným v § 2 se daň vypočtená podle § 16, případně snížená podle § 35, 35a nebo § 35b za zdaňovací období snižuje o

a) základní slevu ve výši odpovídající průměrné hrubé měsíční nominální mzdě přepočtené na plně zaměstnané v národním hospodářství za předminulý kalendářní rok zveřejněné Českým statistickým úřadem, na poplatníka

b) slevu na manžela ve výši 24 840 Kč na manžela žijící s poplatníkem ve společně hospodařící domácnosti, pokud nemá vlastní příjem přesahující za zdaňovací období 68000 Kč; je-li manželovi přiznán nárok na průkaz ZTP/P, zvyšuje se částka 24 840 Kč na dvojnásobek. Do vlastního příjmu manžela se nezahrnují dávky státní sociální podpory, dávky péčovské péče s výjimkou odměny pěstouna, dávky osobám se zdravotním postižením, dávky pomoci v hmotné nouzi, příspěvek na péči, sociální služby, státní příspěvky na penzijní připojištění se státním příspěvkem^{9a}), státní příspěvky na doplňkové penzijní spoření, státní příspěvky podle zákona o stavebním spoření a o státní podpoře stavebního spoření^{4a}) a stipendium poskytované studujícím soustavně se připravujícím na budoucí povolání a příjem plynoucí z důvodu péče o blízkou nebo jinou osobu, která má nárok na příspěvek na péči podle zákona o sociálních službách^{4j}), který je od daně osvobozen podle § 4. U manželů, kteří mají majetek ve společném jmění manželů, se do vlastního příjmu manžela nezahrnuje příjem, který plyne druhému z manželů nebo se pro účely daně z příjmů považuje za příjem druhého z manželů,

c) základní slevu na invaliditu ve výši 2 520 Kč, je-li poplatníkovi přiznán invalidní důchod pro invaliditu prvního nebo druhého stupně z důchodového pojištění podle zákona o důchodovém pojištění⁴³) nebo zanikl-li nárok na invalidní důchod pro invaliditu prvního nebo druhého stupně z důvodu souběhu nároku na výplatu tohoto invalidního důchodu a starobního důchodu,

d) rozšířenou slevu na invaliditu ve výši 5 040 Kč, je-li poplatníkovi přiznán invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně nebo jiný důchod z důchodového pojištění podle zákona o důchodovém pojištění⁴³), u něhož jednou z podmínek přiznání je, že je invalidní ve třetím stupni, zanikl-li nárok na invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně z důvodu souběhu nároku na výplatu invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně a starobního důchodu nebo je poplatník podle zvláštních předpisů invalidní ve třetím stupni, avšak jeho žádost o invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně byla zamítnuta z jiných důvodů než proto, že není invalidní ve třetím stupni,

e) slevu na držitele průkazu ZTP/P ve výši 16 140 Kč, je-li poplatníkovi přiznán nárok na průkaz ZTP/P,

f) slevu na studenta ve výši 4 020 Kč u poplatníka po dobu, po kterou se soustavně připravuje na budoucí povolání studiem nebo předepsaným výcvikem, a to až do dovršení věku 26 let nebo po dobu prezenční formy studia v doktorském studijním programu, který poskytuje vysokoškolské vzdělání až do dovršení věku 28 let. Dobou soustavné přípravy na budoucí povolání studiem nebo předepsaným výcvikem se rozumí doba uvedená podle zvláštních právních předpisů^{14d)} pro účely státní sociální podpory,

g) slevu za umístění dítěte,

h) slevu na evidenci tržeb.

(2) U poplatníka uvedeného v § 2 odst. 3 se daň sníží za zdaňovací období o částky uvedené v odstavci 1 písm. g) a písm. b) až e), pouze pokud se jedná o poplatníka, který je daňovým rezidentem členského státu Evropské unie nebo státu tvořícího Evropský hospodářský prostor a pokud úhrn jeho příjmů ze zdrojů na území České republiky podle § 22 činí nejméně 90 % všech jeho příjmů s výjimkou příjmů, které nejsou předmětem daně podle § 3 nebo 6, nebo jsou od daně osvobozeny podle § 4, 6 nebo 10, nebo příjmů, z nichž je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně. Výši příjmů ze zdrojů v zahraničí prokazuje poplatník potvrzením zahraničního správce daně.

(3) Poplatník může uplatnit snížení daně podle odstavce 1 písm. b) až f) o částku ve výši jedné dvanáctiny za každý kalendářní měsíc, na jehož počátku byly podmínky pro uplatnění nároku na snížení daně splněny.

(4) V daňovém přiznání ke společným příjmům a výdajům ve společenství jmění poplatník může uplatnit slevu na dani za období trvání společenství jmění, s výjimkou společenství jmění dědiců, na kterou měl nárok a která nebyla uplatněna.